

# Bescherming bomen

## Kapbeleid 2018



---

## **Verantwoording**

Deze nota is tot stand gekomen in samenwerking met vakspecialisten van Cobra Boomadviseurs te Wilbertoord, beleidsmedewerkers Natuur en groene wetten van de Provincie Limburg en de beleidsmedewerker Bossen en groene wetten van de Provincie Noord-Brabant.

De beleidsnota *Bescherming bomen, kapbeleid 2018* is door het college vastgesteld op 30 januari 2018. De gecombineerde raadscommissie besprak het beleid op 19 februari 2018.

De beleidsnota *Bescherming bomen, kapbeleid 2018* is door de gemeenteraad vastgesteld op 12 maart 2018.

# Bescherming Bomen

## Kapbeleid 2018

Wie prijst er ooit een mens die oude bomen velt  
Er in dezelve plaats geen nieuwe wederstelt?  
Want hadden oudstijds toch onze ouders nooit geplant,  
Wat zouden ons Neerland zijn als louter veen en zand.

*Jacob Cats (1577-1660)*

## Inhoud

<b>1. Waarom herziening van het kapbeleid?</b> .....	<b>5</b>
1.1. Aanleiding voor herziening van het kapbeleid .....	5
1.2. Doel beleid.....	5
1.3. Leeswijzer .....	5
<b>2. Welke betekenis hebben bomen en boomstructuren?</b> .....	<b>6</b>
2.1. Individuele bomen.....	6
2.1.1. Bomen die waardevol zijn .....	6
2.1.2. Bomen die functioneel zijn.....	6
2.2. Houtopstanden.....	7
2.2.1. Groene structuren .....	7
2.2.2. Maasheggen .....	8
<b>3. Welke bomen en houtopstanden willen we beschermen?</b> .....	<b>9</b>
3.1. Uitgangspunten voor bescherming van bomen .....	9
3.2. Bescherming in landelijke en provinciale wet- en regelgeving .....	10
3.3. Welke bomen willen we beschermen? .....	10
<b>4. Hoe gaan we de bomen beschermen?</b> .....	<b>11</b>
4.1. Gemeentelijke verordening.....	11
4.1.1. Uitgangspunten bescherming houtopstanden .....	11
4.1.2. Uitgangspunten vergunningverlening .....	11
4.1.3. Uitgangspunten herplant .....	12
4.2. Grens bebouwde kom houtopstanden .....	12
4.2.1. Waar komt de Grens bebouwde kom houtopstanden te lopen .....	13
4.3. Tegemoetkoming in kosten onderhoud waardevolle bomen.....	13
4.4. Welke bomen worden via gemeentelijke regels beschermd? .....	14
Literatuur en Foto's.....	15
Bijlage 1    Aanwijzingscriteria waardevolle bomen .....	16
Uitsluitingsgronden .....	17
Bijlage 2    Beoordelingscriteria Beschermd houtopstanden .....	18

## Samenvatting

Doel van de beleidsnota *Bescherming bomen – Kapbeleid 2018* is de kwaliteit van het landschap te verbeteren door behoud en bescherming van de meest waardevolle bomen en houtopstanden in de gemeente Gennep. Daarnaast is een verdere deregulering van regels wenselijk.

Als eerste wordt omschreven welke verschillende waarden de aanwezige bomen en houtopstanden in de gemeente Gennep hebben. Daarna wordt benoemd welke bomen en houtopstanden al beschermd worden door landelijke en provinciale wetgeving. Daarna wordt bepaald welke bomen en houtopstanden nog beschermd moeten worden.

De bescherming van deze bomen en houtopstanden vindt plaats door het opstellen van regels omtrent een kapverbod in de gemeentelijke Verordening beschermde houtopstanden Gennep. Ook vindt bescherming plaats door het vaststellen van de Grens bebouwde kom houtopstanden. Daarnaast wordt het behoud van waardevolle bomen gestimuleerd door het bieden van een tegemoetkoming in het onderhoud.

# **1. Waarom herziening van het kapbeleid?**

## **1.1. Aanleiding voor herziening van het kapbeleid**

In 2008 zijn het Kapbeleid 2008 en de bijbehorende artikelen Algemene plaatselijke verordening Gennep vastgesteld door de gemeenteraad. Het huidige kapbeleid is dus inmiddels 10 jaar oud.

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Als gevolg van de nieuwe wetgeving is het nodig het kapbeleid en de plaatselijke verordening aan te passen.

Ook is het wenselijk om te zorgen voor minder regels voor de burgers.

Al met al voldoende redenen om het beleid voor de bescherming van bomen en houtopstanden te actualiseren.

## **1.2 Doel beleid**

Doel van de beleidsnota Bescherming bomen – Kapbeleid 2018 is de kwaliteit van het landschap te verbeteren door behoud en bescherming van de meest waardevolle bomen en houtopstanden in de gemeente Gennep. Behoud en bescherming van de meest waardevolle natuurlijke elementen is belangrijk voor onder andere de beleving (recreatie en toerisme). Daarnaast is een verdere deregulering van regels wenselijk.

## **1.3 Leeswijzer**

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de vraag hoe waardevol de in ons landschap aanwezige bomen en houtopstanden zijn. In hoofdstuk 3 wordt bekeken welke bomen door hogere wetgeving al beschermd worden. Dit wetende wordt bekeken welke bomen we in de gemeente aanvullend zouden willen beschermen. Hoe we de bomen gaan beschermen wordt beschreven in hoofdstuk 4.

## 2. Welke betekenis hebben bomen en boomstructuren?

Bomen in de openbare ruimte vervullen diverse functies, waarmee ze een positieve bijdrage leveren aan de leefomgeving. De functie van een boom verschilt per standplaats. Zo heeft een beeldbepalende boom bij een monumentaal pand een andere functie dan een boom in een bos.

Bomen zijn belangrijk voor het klimaat, de luchtkwaliteit, onze gezondheid en sociale cohesie. Ook zijn bomen belangrijk voor natuur, ecologie en landschap. Daarnaast kunnen bomen een bepaalde (cultuur)historie met zich meedragen. Ook zijn bomen belangrijk vanuit esthetiek en beleving van het landschap, voor recreatie, stedenbouwkundige inrichting en verkeersbegeleiding.

Het belang van bomen is afhankelijk van de functie en de situatie in de omgeving. Onderstaand wordt naar aanleiding van de functie en situatie de betekenis van de bomen bepaald.

### 2.1 Individuele bomen

#### 2.1.1. Bomen die waardevol zijn

Individuele bomen kunnen waardevol zijn voor de beleving omdat ze een belangrijke cultuurhistorische en/of esthetische waarde hebben. Hieronder vallen ook monumentale bomen. Deze bomen zijn beperkt van aantal en worden daarom voor beleving hoog gewaardeerd.

Door de hoge waardering wordt bij waardevolle bomen maximale inspanning geleverd voor het behoud van de bomen. Er is een hoge investeringsbereidheid bij renovatie voor positieverbetering van zowel de boom als de standplaats. Daarnaast wordt een bepaalde mate van overlast (bladval, schaduw) geaccepteerd.



*Waardevolle bomen*

#### 2.1.2. Bomen die functioneel zijn

Functionele bomen dienen als aankleding van een wijk of gebied. De bomen accentueren de beleving van de omgeving. Ze hebben een positieve invloed op de gezondheid, het veiligheidsgevoel, het plaatselijk klimaat en de luchtkwaliteit. Door de positie en het praktische gebruik van de omgeving is de waardering voor functionele bomen minder.

Functionele bomen zijn vaak eigendom van gemeente of staan in (particuliere) tuinen. De inspanning voor het behoud van deze bomen is beperkt tot normaal onderhoud. Bij renovatie is een boom vervangbaar, tenzij de toekomstverwachting erg gunstig is. Bij overlast is het verwijderen van bomen en het vervangen van de bomen door andere bomen of boomsoorten een optie.



*Functionele bomen*

## 2.2 Houtopstanden

Een houtopstand is een groep van meerdere individuele bomen die samen een beeld aan het landschap geven. Dit beeld kan bestaan uit een oppervlakte, een groot bos maar ook een klein landschapselement. Ook kan het een structuur zijn in de vorm van een bomenrij of een maasheg.

### 2.2.1. Groene structuren

Groene structuren bestaan uit een bomenrij of een oppervlakte met bomen (een houtopstand), waardoor een grote esthetische waarde ontstaat. Dit zijn bossen, landschapselementen en lanen. Ook zijn er groene structuren ter accentuering van bebouwing, als corridor voor natuur of als verkeersbegeleiding.



*Groene structuren*

De bomen zijn meestal eigendom van gemeente, terreinbeherende organisaties of (semi-)overheden. Om een goede structuur te behouden wordt ingezet op verbetering van de structuur. Aanpassingen in een structuur zijn mogelijk, waarbij behoud en versterking van de structuur voorop staat. Overlast wordt in enige mate geaccepteerd.



### 2.2.2. Maasheggen

Bijzondere structuren in de gemeente Gennepe zijn de maasheggen. Maasheggen kunnen soms eeuwen oud zijn. Zij hebben een uitzonderlijk cultuurhistorisch belang en grote waarde voor natuur, biodiversiteit en landschapsbeleving. In het document *Heggen langs de grote rivieren – Aanpak bestaande heggen in het programma inhaalslag Stroomlijn van Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat, 2013* worden - in het kader van de uitvoering van Stroomlijn - door de betrokken overheden (Rijk, provincies en gemeenten) het belang voor behoud van de maasheggen erkend en onderschreven.

### 3. Welke bomen en houtopstanden willen we beschermen?

Onderstaand zal bekeken worden welke bomen en houtopstanden we willen beschermen.

#### 3.1. Uitgangspunten voor bescherming van bomen

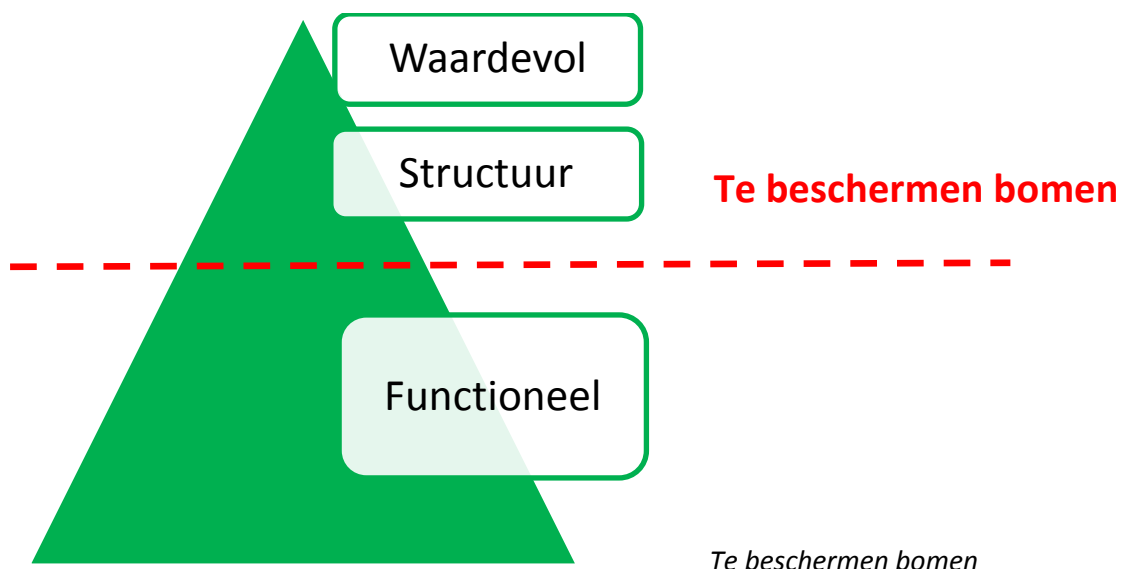
De vraag welke bomen we willen beschermen is vooral gericht op de kwaliteit van bomen en houtopstanden en de invloed op de beleving van de omgeving waar ze staan. In hoofdstuk 2 is uiteengezet welke bomen en boomstructuren voor de gemeente Gennepe waardevol zijn: waardevolle individuele bomen, groene structuren en maasheggen. Het is van belang voor het behoud van deze waardevolle bomen, groene structuren en maasheggen om een consistent en duurzaam beleid en beheer te voeren.

Onderstaand zijn samengevat de betekenis/status van de bomen met de bijbehorende beheerambities schematisch weergegeven.

De boom is	Levensduur	Bescherming	Functie	Eigenaar
Waardevol	120 jaar	Maximale bescherming van de boom	Beleving, emotie, cultuurhistorie	Gemeente, derden
Structuur	80 jaar	Bescherming van de structuur gaat vóór individuele boom	Stedenbouwkundig, landschappelijk	Gemeente, terreinbeherende organisaties, andere overheden
Functioneel	30 jaar	Geen	Aankleding wijken en tuinen	Gemeente, burgers

Overzicht betekenis/statusniveaus bomen

Uit dit schema blijkt dat het beschermen van waardevolle bomen en bomen in een groene structuur aandacht verdient. Het betreft dus van de aanwezige bomen en houtopstanden de kwalitatief beste en de meest waardevolle. Het aantal te beschermen bomen zal het topje, een klein aandeel, van de in de gemeente aanwezige bomen zijn.



Omdat we deregulering van regels willen, is het uitgangspunt bij het bepalen van te beschermen bomen dat wanneer de bomen in andere/hogere wetgeving al worden beschermd, de gemeente daar geen extra regels aan toevoegt. Dit om de opeenstapeling van complexe regels te voorkomen. Zo blijft de regelgeving voor de burger duidelijk.

### **3.2. Bescherming in landelijke en provinciale wet- en regelgeving**

In de landelijke wetgeving worden door de Wet natuurbescherming de oppervlakten bosbeplantingen beschermd door middel van een herplantplicht. Hierbij wordt ook de invloed van de kap van bomen op beschermde dier- en plantensoorten meegewogen. In het Burgerlijk Wetboek is de zorgplicht voor de bescherming van individuele bomen opgenomen.

Op provinciaal niveau is aanvullende regelgeving (Omgevingsverordening Limburg 2014, paragraaf 3.3 Houtopstanden) voor bescherming van bomen beperkt tot extra voorwaarden rondom de herplantplicht uit de Wet Natuurbescherming.

De landelijke en provinciale regelgeving is dus voornamelijk gericht op het instandhouden van het oppervlakte houtopstanden in Nederland en zegt weinig over de kwaliteit van de houtopstanden of een individuele boom.

Vanuit landelijke en provinciale regelgeving zijn de navolgende bomen en houtopstanden niet beschermd:

- individuele bomen;
- houtopstanden met een oppervlakte van minder dan 1.000 m<sup>2</sup>;
- bomenrijen met minder dan 20 bomen;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- (hoogstam)fruitbomen;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.

Ook houtopstanden die binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden (voorheen bebouwde kom Boswet) liggen, zijn niet door de Wet natuurbescherming beschermd.

### **3.3. Welke bomen willen we beschermen?**

Nu blijkt dat niet alle bomen beschermd worden in landelijke of provinciale wetgeving, is de vraag welke bomen we nog via gemeentelijke regelgeving zouden willen beschermen.

Bovenstaand is gebleken dat vooral individuele bomen, houtopstanden met kleinere oppervlakten en (korte) structuren niet altijd door andere wetgeving beschermd zijn. Omdat deze bomen en houtopstanden vaak kwalitatief belangrijk en waardevol voor de omgeving zijn, willen we deze op gemeentelijk niveau beschermen.

## 4. Hoe gaan we de bomen beschermen?

Wanneer we als gemeente bomen willen beschermen, dan kan dit via een gemeentelijke verordening en door het vaststellen van de Grens Bebouwde kom houtopstanden. Ook het stimuleren van het behoud van waardevolle bomen is een middel.

### 4.1. Gemeentelijke verordening

In de gemeentelijke verordening kunnen regels worden opgenomen voor de bescherming van waardevolle bomen en houtopstanden. Dit gebeurt door een verbod op het kappen van beschermde houtopstanden. Een ontheffing van dit verbod kan worden verleend wanneer er geen alternatieven zijn en er zwaarwegende belangen in het geding zijn.

De regels voor het verkrijgen van een ontheffing van het kapverbod worden opgenomen in de Verordening beschermde houtopstanden Gennep. Door de regels op te nemen in een aparte verordening, is er meer duidelijkheid over de geldende gemeentelijke regelgeving rondom bomen en is de regelgeving beter vindbaar.

De gemeenteraad is bevoegd de Verordening beschermde houtopstanden Gennep vast te stellen.

#### 4.1.1. Uitgangspunten bescherming houtopstanden

In de Verordening beschermde houtopstanden Gennep is opgenomen dat van te beschermen houtopstanden (hieronder vallen ook waardevolle bomen) de locatie en een redengevende omschrijving wordt vastgelegd. Bij de aanwijzing van beschermde houtopstanden worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- A. Een boom kan worden aangewezen als waardevolle boom (zie bijlage 1) wanneer deze:
  - beeldkwaliteit heeft;
  - of een herdenkingsboom is;
  - of een relatie met de cultuurhistorie heeft;
  - of een bijzondere waarde heeft;
  - of een intentie/toekomstverwachting heeft.
- B. Een houtopstand kan worden aangewezen als beschermde houtopstand (zie bijlage 2) wanneer deze:
  - bepalend is voor de kwaliteit van het landschap(stype) en bijdraagt aan de leesbaarheid van het landschap;
  - of de verkeerskundige structuur ondersteunt;
  - of bijdraagt aan de stedenbouwkundige opzet;
  - of een relatie heeft met de cultuurhistorie;
  - of bijdraagt aan de ecologische waarden en biodiversiteit.

#### 4.1.2. Uitgangspunten vergunningverlening

Het is verboden beschermde houtopstanden te kappen (vellen). Het bevoegd gezag kan ontheffing verlenen van dit verbod. Hiervoor moet een Omgevingsvergunning – Activiteit Kap worden aangevraagd.

Een vergunning hoeft niet te worden aangevraagd voor dunning en/of regulier onderhoud. Dunning is het verwijderen van circa 25% van de boomkroondekking, dusdanig dat het kroondek met drie jaar weer gesloten is.

Een vergunning voor het kappen van waardevolle boom of beschermde houtopstand zal slechts bij uitzondering worden verleend. De alternatieven vóór behoud van de waardevolle boom of beschermde houtopstand moeten onderzocht zijn. Een vergunning wordt alleen gegeven als alternatieven niet mogelijk zijn, en indien:

1. een zwaarwegend algemeen maatschappelijk belang opweegt tegen duurzaam behoud van de beschermde houtopstand of;
2. een zwaarwegend individueel belang opweegt tegen duurzaam behoud van de beschermde houtopstand of;
3. naar boomdeskundige maatstaven instandhouding niet langer verantwoord is ter voorkoming van letsel of schade of;
4. deze wordt aangevraagd om te voldoen aan de verplichting van artikel 5:42 BW.

Deze redenen en het onderzoek naar alternatieven dienen door de aanvrager onderbouwd aangeleverd te worden.

Voor het kappen van bomen en houtopstanden die **niet beschermd** zijn, is dus **geen omgevingsvergunning** nodig.

#### **4.1.3. Uitgangspunten herplant**

Aan de vergunning kunnen voorschriften worden verbonden, waaronder afspraken over herplant. Een vergunningaanvraag zal onderbouwd moeten worden met een herplantplan.

Uitgangspunt bij een waardevolle boom is herplant op dezelfde plek of tenminste op eigen terrein. Alleen als deugdelijk onderbouwd kan worden dat herplant op eigen terrein niet mogelijk is, dan kan de kosten van de herplant (volgens reële offerte) in het Fonds kwaliteitsverbetering Buitengebied worden gestort. Met de gelden uit het fonds zal de gemeente zorgdragen voor compensatie elders.

Voor beschermde houtopstanden wordt beoordeeld of de structuur duurzaam in stand gehouden wordt en mogelijk zelfs verbeterd. Herplant hoeft dus niet op dezelfde plek. De aanvrager zal met een herplantplan moeten aantonen dat de structuur van de houtopstand niet verslechtert, maar zelfs verbeterd. Omdat altijd aangetoond moet worden dat de houtopstand niet verslechtert, zal nooit aan storting in het Fonds kwaliteitsverbetering Buitengebied worden toegekomen.

#### **4.2. Grens bebouwde kom houtopstanden**

In hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming is opgenomen dat door de gemeente alleen regels mogen worden gesteld binnen de Bebouwde kom houtopstanden en buiten de Bebouwde kom houtopstanden voor houtopstanden met een oppervlakte kleiner dan 1.000 m<sup>2</sup> of minder dan 20 bomen in een rij. Voor de bescherming van waardevolle bomen en houtopstanden is het daarom van belang te bekijken waar de grens Bebouwde kom houtopstanden wordt vastgesteld, zodat zoveel mogelijk waardevolle bomen beschermd worden. Ook hierbij is het uitgangspunt dat wanneer de bomen in andere/hogere wetgeving al worden beschermd, de gemeente daar geen extra regels aan toevoegt.

De grens Bebouwde kom houtopstanden is niet hetzelfde als de bebouwde kom volgens de Wegenverkeerswet. De grens Bebouwde kom houtopstanden zegt alleen iets over de mate van bescherming van de houtopstanden.

De gemeenteraad is bevoegd de grens Bebouwde kom houtopstanden vast te stellen (artikel 4.1. Wet natuurbescherming).

#### **4.2.1. Waar komt de Grens bebouwde kom houtopstanden te lopen**

Veel bosgebieden en houtopstanden > 1.000 m<sup>2</sup> in de gemeente Gennep zijn in beheer bij terreinbeherende organisaties. Deze organisaties hebben tot doel het beheer en behoud en uitbreiding van de bos- en natuurterreinen. Er mag dus redelijkerwijs vanuit gegaan worden dat zij het bos- en natuurterrein goed beheren en in stand houden.

Ook is er een groep eigenaren die aanzienlijke oppervlakten houtopstand beheren in het kader van de Natuurschoonwet. Deze fiscale wetgeving stelt strenge eisen aan de oppervlakte aanwezige beplanting. Wanneer aan deze oppervlakte-eis niet of niet meer voldaan wordt, moet (alsnog) flink successierechten betaald worden. Het is in het belang van de eigenaar om dit te voorkomen. Dus zal de eigenaar in het algemeen de houtopstanden goed beheren en in stand houden.

Aangezien de meeste en belangrijkste terreinen met een oppervlakte van meer dan 1.000 m<sup>2</sup> onder deze eigenaren/beheerders vallen, zullen deze houtopstanden automatisch onder de meldingsplicht in hoofdstuk 4.1. van de Wet natuurbescherming vallen. Daarmee is behoud en herplant geborgd. Zo wordt het grootste deel van de bestaande in het buitengebied gelegen oppervlakten bos en natuurterrein in de gemeente beschermd en is geen aanvullende bescherming nodig.

De kans dat structuren als lanen en bomenrijen worden aangetast, is groter. Deze bomenrijen van meer dan 20 bomen zijn vaak het eigendom van overheden of waterschappen. Deze organisaties hebben vaak te maken met de afweging van verschillende belangen. De kans dat het boombelang dan ondergeschikt raakt, is groot. Daarom is het belangrijk goede bescherming aan deze structuren te geven. Door deze houtopstanden binnen de Grens bebouwde kom houtopstanden te laten vallen, is bescherming mogelijk, waardoor voor kap een vergunning nodig is.

Bomenrijen die eigendom zijn van de gemeente Gennep kunnen buiten de Grens bebouwde kom houtopstanden blijven. Het belang van het behoud van deze structuren is in het gemeentelijk beheer opgenomen.

De Grens bebouwde kom houtopstanden moet zodanig vastgelegd worden, dat de te beschermen bomen en houtopstanden waarvan het risico groot is dat bij belangenafweging door derden het belang van de houtopstand ten onrechte het onderspit delft, beschermd worden.

#### **4.3. Tegemoetkoming in kosten onderhoud waardevolle bomen**

Met de aanwijzing van een waardevolle boom worden inwoners geconfronteerd met de verplichting tot het behouden en onderhouden van deze boom.

Een tegemoetkoming aan niet-overheden (particulieren, bedrijven, stichtingen en verenigingen) in de onderhoudskosten van waardevolle bomen is redelijk. In de verordening is opgenomen dat het college hiervoor een subsidieregeling kan vaststellen.

#### 4.4. Bescherming in de praktijk

We beschermen bomen in de gemeente Gennep middels de Verordening beschermde houtopstanden Gennep en de Grens bebouwde kom houtopstanden. In de verordening wordt bepaald welke bomen beschermd worden en wanneer een vergunning voor kap nodig is.

Praktisch gezien moet er een vergunning aangevraagd worden voor:

- de kap van bomen en houtopstanden die beschermd zijn én die *binnen* de bebouwde kom houtopstanden liggen;
- voor beschermde bomen en houtopstanden met een oppervlakte kleiner dan 1.000 m<sup>2</sup> of minder dan 20 bomen in een rij die *buiten* de Bebouwde kom houtopstanden liggen.

Daarnaast willen we het behoud van waardevolle bomen stimuleren door een tegemoetkoming in de kosten van onderhoud van waardevolle bomen te bieden.

## **Literatuur**

- Stadsbomen vademecum - Deel 1 Beleid en Planvorming – ir. J. Atsma - IPC Groene Ruimte, 1996
- Model Bomenverordening 2010 – VNG, Stadswerk en Bomenstichting, 2010
- Boswet - [www.wetten.nl](http://www.wetten.nl)
- Wet natuurbescherming - [www.wetten.nl](http://www.wetten.nl)
- Wabo - [www.wetten.nl](http://www.wetten.nl)
- Awb - [www.wetten.nl](http://www.wetten.nl)
- Heggen langs grote rivieren –Aanpak bestaande heggen in het programma inhaalslag Stroomlijn van Rijkswaterstaat – Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat, 2013
- Kapbeleid 2008 – Gemeente Genneep, 2008

## **Foto's**

Laura Knoops, Cobra Adviseurs te Wilbertoord



## Bijlage 1 Aanwijzingscriteria waardevolle bomen

Omschrijving criteria	Toetsbaar aan
<b>Criterium Beeldkwaliteit</b>	
De boom markeert de plek door zijn omvang en is sterk bepalend voor de sfeer op deze plek. Het wegvallen van de boom veroorzaakt een aantasting van de beeldkwaliteit. Het groene karakter gaat sterk achteruit bij verlies van deze boom.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- De boom is duidelijk zichtbaar vanuit de openbare ruimte;</li> <li>- De stam heeft een omtrek van minimaal 200 cm, gemeten op 1,30 meter hoogte boven maaiveld;</li> <li>- De boomkroon is voor minimaal 50% zichtbaar;</li> <li>- De boom onderscheidt zich in positieve zin van de bomen in de directe omgeving;</li> <li>- Het wegvallen van deze groene massa kan in beeld niet worden gecompenseerd door overig groen in de omgeving, of zorgt voor een schaalverandering in het landschap die negatief uitwerkt op de landschappelijke kwaliteit.</li> </ul>
<b>Criterium Herdenkingsboom</b>	
De boom is door een overheidsinstantie geplant of erkend als herdenkingsboom ter gelegenheid van een gebeurtenis van een nationaal of gemeentelijk belang.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Van de boom is vastgelegd dat deze is geplant ter gelegenheid van een bijzondere gebeurtenis;</li> <li>- Concrete aanwijzingen zoals bordjes maken dat duidelijk;</li> </ul> <p>Let op: ondergrens leeftijd en conditie zijn hierbij niet van belang!</p>
<b>Criterium Cultuur(historie)</b>	
De boom draagt bij aan de lokale, historische identiteit en het historisch besef van inwoners. Voorbeelden zijn: bakenbomen, markeringsbomen, kapellenbomen, landgoedbomen, knotbomen en leibomen.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Uit leeftijd, plantlocatie en snoeiwijze blijkt duidelijk dat de boom oorspronkelijk is geplant voor een (historisch) nut of gebruik;</li> <li>- De boom is kenmerkend voor een bepaalde stijlperiode of ontwerpfilosofie;</li> <li>- De waarde van de boom is onlosmakelijk verbonden met het historische of monumentale gebouw waar het bij hoort.</li> </ul>
<b>Criterium Bijzondere waarde</b>	
De boom is bijzonder als gevolg van een weinig voorkomende soort, omvang, groeivorm of snoeiwijze.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Binnen de gemeente komen maximaal vijf bomen voor met dezelfde eigenschappen.</li> </ul>
<b>Criterium Intentie / Toekomstverwachting</b>	
De boom is bijzonder omdat de gemeente deze heeft geplant met de intentie deze oud en markant te laten worden (toekomstige markante bomen). Denk hierbij aan een markante plek in een woonwijk waar de gemeente streeft naar een bijzonder fraaie boom.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- De doelstelling van de boom blijkt uit een stedenbouwkundig plan, een ontwerp, bestemmingsplan of beeldkwaliteitsplan;</li> </ul> <p>Let op: ondergrens leeftijd is hierbij niet van belang!</p>

Een boom kan op meerdere criteria punten scoren.

## Uitsluitingsgronden

Alleen de meest waardevolle bomen komen voor bescherming in aanmerking. Daarom wordt een ondergrens bepaald door middel van uitsluitingscriteria.

Uitsluitingsgrond	Omschrijving
Conditie	<p>De conditie van een boom mag niet 'slecht' of 'sterk verminderd' zijn. Bomen met een conditie 'goed' en 'verminderd', zoals beoordeeld door een boomdeskundige, kunnen wel voor bescherming in aanmerking komen.</p> <p>Let op: Dit criterium geldt echter niet bij herdenkingsbomen.</p>
Zichtbaarheid	<p>Een boom moet zichtbaar zijn vanuit de openbare ruimte.</p>
Leeftijd	<p>Een boom is minimaal 50 jaar oud.</p> <p>Let op: Dit criterium geldt niet bij herdenkingsbomen en bomen die met een bijzondere intentie door de gemeente zijn geplant.</p>
Beperking door Wet natuurbescherming (artikel 4.1)	<p>In de Wet natuurbescherming worden houtopstanden beschermd. Indien een boom staat in het gebied buiten de Bebouwde kom houtopstanden, mag die boom geen deel uitmaken van een houtopstand die valt onder de meld- en herplantplicht vanuit de Wet Natuurbescherming. Een houtopstand is een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend met een oppervlakte van meer dan 1000 m<sup>2</sup> of meer dan 20 stuks in een rij (gerekend over het totaal aantal rijen). Met uitzondering van houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen, uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, langs waterwegen of eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.</p>

## Bijlage 2 Beoordelingscriteria Beschermd houtopstanden

<p><b> criterium Kwaliteit en leesbaarheid van het landschap(stype)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- de houtopstand markeert de plek door zijn omvang en is sterk bepalend voor deze plek. Het wegvallen veroorzaakt een aantasting van de beeldkwaliteit. Het groene karakter gaat sterk achteruit bij verlies van dit structurelement;</li> <li>- Het wegvallen van deze groene massa zorgt voor een schaalverandering in het landschap die negatief uitwerkt op de landschappelijke kwaliteit;</li> </ul>
<p><b> criterium Ondersteuning verkeerskundige structuur</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- De houtopstand begeleidt een belangrijke weg of route;</li> <li>- De houtopstand maakt de weg herkenbaar als zijnde hoofdweg;</li> </ul>
<p><b> criterium Bijdrage aan stedenbouwkundige opzet</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- De houtopstand zorgt voor onderlinge verbinding van dorpen, wijken en buurten;</li> <li>- De houtopstand vormt een verbinding tussen dorp en landschap;</li> <li>- De houtopstand ondersteunt de stedenbouwkundige structuur of accentuering van bepaalde bebouwing;</li> <li>- De houtopstand functioneert als herkenningspunt op pleinen, plantsoenen en straten.</li> </ul>
<p><b> criterium Relatie met cultuurhistorie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- De houtopstand versterkt het karakter en de beleefbaarheid van historische elementen;</li> <li>- De houtopstand bestaat al meer dan vijftig jaar en is nog steeds zichtbaar aanwezig;</li> <li>- De houtopstand maakt de ontstaansgeschiedenis beter leesbaar.</li> </ul>
<p><b> criterium Ecologische waarden en biodiversiteit</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- De houtopstand is een geleidingsroute waarlangs dieren zich kunnen verplaatsen;</li> <li>- De houtopstand is door omvang, ligging en inrichting van meerwaarde voor flora en fauna.</li> </ul>
<p><b> Aanvullende criteria voor maasheggen *</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- De houtopstand lijnvormige beplanting is met een variabele hoogte en lengte van een of meer heestersoorten, maar hoofdzakelijk meidoorn. Soms staan in de heg enkele bomen, vaak wilg, eik of es;</li> <li>- Gelegen is in de uiterwaarden;</li> <li>- Vrijwel altijd vrijstaand is en vaak ligt om akkers heen of tussen weilanden. Soms ligt deze tegen een bosrand aan. Heggen kunnen vrij grote openingen hebben en zijn niet altijd recht;</li> <li>- De heg is aangeplant door mensen of als natuurlijke opslag lang gebruikt door mensen. Voor dat gebruik als heg is omgevormd en onderhouden. De staat van onderhoud kan variëren: een heg die lang niet is onderhouden, valt wel binnen de definitie van een heg. Zelfs enkele overgebleven meidoorns naast elkaar worden als een heg beschouwd. De leeftijd van heggen loopt van duizenden jaren oud tot recent geplant;</li> <li>- Deze staat op een kaart staat van rond 1900 (marge 1850- 1950) waaruit duidelijk blijkt dat deze voor langere tijd aanwezig is (geweest). Ook een opnieuw op een historische plaats aangeplante maasheg is een maasheg.</li> </ul>

\* uit: *Heggen langs grote rivieren –Aanpak bestaande heggen in het programma inhaalslag Stroomlijn van Rijkswaterstaat*



Vastgesteld door de raad op 12 maart 2018